

Nu startar bygget av Sveriges äldsta väg!

Så här föreställer sig arkeologerna att den flera tusen år gamla vägen kan ha sett ut. Den går parallellt med dagens E6:a, vägen som inom kort ska byggas ut till motorvägsstandard. Bild ur filmen Döserygg som producerats av Riksantikvarieämbetet och Vägverket.

I dagarna sätts spaden i jorden för bygget av E6:an från Trelleborg till Vellinge. Det är dock ingalunda någon ny väg som byggs. Här har människor färdats i minst 5 500 år. Under två säsonger har arkeologer grävt där maskinerna snart tar över och deras fynd

är sensationella. Döserygg nämns tillsammans med Stonehenge i England och Carnac i Frankrike. Vid Skegrie har dösen spelat en viktig roll i minst fem millennium...

Ett stycke österut, på Västervång, har andra arkeologer arbetat under

året. Också deras fynd är smått sensationella.

Läs mer om vad underjorden berättar om forna trelleborgare.

Sidorna 6 och 7

Här är hatten huvudsaken

Det känns som om tiden stått stilla i Trelleborgs minsta museum, Borgquistiska hattmuseet. I flera generationer försåg familjen Borgquist Trelleborg med huvudbonader. Nu har fabriken blivit museum tack vare ett unikt samarbete mellan Trelleborgs kommun och Föreningen Gamla Trelleborg. **Sidan 5**

De rattar nya bussar

I januari får Trelleborg helt nya miljövänliga stadsbussar. Nästan lika nya är chaufförerna, vid Lucia tar den nya entreprenören Veolia över ansvaret för busslinjerna i centralorten. Viktigt vid rekryteringen har varit att få personal med såväl lokalkännedom som serviceanda. **Sidan 8**

LEDAREN

"Vårt Trelleborg" – kan stå för mycket!

Dagens ledare i Vårt Trelleborg kommer att bli min sista efter mer än 25 års arbete för Trelleborgs kommun. Det har varit en fantastisk tid och jag vill framföra mitt varma tack till alla trelleborgare, politiker och medarbetare. Som avslutande ledare har jag valt att åter publicera delar av den artikel som jag skrev år 2001 då jag tillträdde som kommundirektör. Artikeln har över åren blivit som en programförklaring för mig och bilderna och intrycken från då, är om möjligt ännu starkare för mig idag.

"Vyn från stranden vid Fågelvik över Trelleborgs hamn och färjorna, som passerar pirarmarna i solljuset, är storslagen och skimrande. Ett besök på en fotoutställning över gamla Trelleborg på museet, där många trelleborgare pekar och minns speciella händelser under årens lopp, eller Trelleborgen i sommarvärme med förundrade tyska turister, eller folkvimlet och trängseln under Mikaeli med det svettiga

Trelleborgsloppet, är starka bilder som jag tror många trelleborgare delar med mig.

"Vårt Trelleborg" kan emellertid också stå för alla kommunalt anställda, ute på våra äldreboenden, på våra skolor, på Rådhuset och många andra håll, som ger sitt bästa för att vi skall känna att vi har en bra kommun, där vi fattar vettiga beslut om framtiden och där vi framförallt hela tiden har kommuninnevånarnas behov och önskemål i fokus. En organisation som förhoppningsvis, trots tunga pass och där det i många situationer känns att vi borde vara mer personal, kan känna arbetsglädje och tillfredsställelse med sina jobb.

För att vi kommunalt anställda skall kunna göra detta, krävs emellertid att vi i ryggen har en stark kommunal ekonomi, ett näringsliv och handel i kommunen som står på egna ben, en framtidsstro och en förmåga att ha visioner och se framåt i tiden.

"Vårt Trelleborg" står också för vårt gemensamma ansvar att få till stånd en ännu bättre framtida skola, ett samhälle som bryr sig och tar hand om såväl sina unga som äldre, där vi förebygger kriminalitet, bygger ut och satsar på äldreboendet och integrerar alla trelleborgare i gemenskapen. Visst återstår mycket att göra och problemen på vägen är många, men målen finns där, och uppgiften är inte omöjlig om vi arbetar tillsammans."

Rutger Persson
Kommundirektör

Den här programförklaringen har jag arbetat efter och förhoppningsvis tillsammans med Er till stora delar kunnat uppfylla. För mig är Trelleborg och dess invånare en fantastisk och unik kommun. De dagliga kontakterna, alldeles speciellt på Rådhuset med politiker och medarbetare har varit oerhört stimulerande och alltid lika givande. Än en gång ett stort tack till Er alla och Lycka till med att fortsätta utveckla Trelleborg.

Minnesro – Akkas tidsmaskin

Foto: Ingrid Wall

Klockan tappar fram minut för minut, i sekretären står bläckhornet färdigt att användas. I hyllan i köket trängs kakburken med plåtasken från Kaffeaffären Orient. Gorånsjärnet står redo invid spisen och bakom soffan hänger den broderade bonaden med tänkvärda ord.

Att kliva in i Minnesro på Akka är som att besöka mormor på 1950-talet. Här finns alla de saker som är så intimt förknippade med barndomen, från Allers familjejournal till puffen med sysaker. Och det är precis det som är meningen, lägenheten på Nils Holgerssons väg är resan tillbaka till dåtiden.

Kristina Edvardsson och Bodil Lindskog arbetar med att underlätta livet för dem, deras anhöriga och vårdpersonal. Minnesro är ett av många verktyg till hjälp i det arbetet.

- Hit kan alla komma, de som bor hemma, här på Akka eller som är engagerad i någon förening, säger Kristina när hon visar runt i lägenheten. Tanken är att

Foto: Ingrid Wall

Vårt Trelleborg

Trelleborgs kommun
Algatan 13
231 83 Trelleborg
Telefon: 0410-73 30 00

E-post: trelleborgs.kommun@trelleborg.se
Hemsida: www.trelleborg.se

Vårt Trelleborg ges ut av Trelleborgs kommun fem gånger per år och distribueras till alla hushåll i Trelleborgs kommun.

Upplaga: 20 000 ex

Ansvarig utgivare:
Kommundirektör
Rutger Persson
Telefon: 0410-73 31 11
E-post: rutger.persson@trelleborg.se

Redaktör:
Informationschef
Ingrid Wall, 0410-73 31 31

Grafik & layout:
Infomaster
Susanne Nilsson

Tryck:
JMS, Vellinge

Internet:
Vårt Trelleborg kan även läsas på kommunens hemsida på adressen www.trelleborg.se/vt.

Frågor:
Frågor om innehållet besvaras av Ingrid Wall 0410-73 31 31
E-post: tidning@trelleborg.se

Om tidningen uteblivit i din brevlåda kontakta Posten.

Allt innehåll i tidningen omfattas av gällande upphovsrättslagstiftning.

minnas de tider som varit och samtala kring detta.

Och visst finns här mycket att tala kring. Också en femtiotalist faller pladask för denna tidsresa. Det ena minnet efter det andra dyker upp från någon avlägsen vindling i hjärnbarken och framkallar hågkomster från flydda dagar.

- En del saker har vi hittat på loppis, annat har vi fått till skänks, berättar Bodil och visar den magnifika soffan som pryder vardagsrummet. Gamla fotografier, tavlor, kläder och köksgeråd samsas med tidningar, emaljsaker och verktyg.

Minnesrummet invigs första december och är då öppet mellan klockan 10 och 17.

Tryggt bo i Trelleborg visar ny undersökning

Det är tryggt att bo i Trelleborg, åtminstone enligt den trygghetsundersökning som nyligen genomförts för sjunde gången i kommunen. Den visar att problemen med olika former av störningar och brott minskar generellt även om det fortfarande finns bekymmer, främst i trafiken.

- Vi är uppmärksamma på problemen, säger Sven-Inge Nilsson, chef för närpolisområdet Söderslätt.

Rikspolisstyrelsen gör varje år enkätundersökningar i många av landets polisområden. I Trelleborg gjordes den första 2003, och sedan dess har en ny mätning gjorts varje år.

En lång rad olika parametrar finns med i undersökningen. Det handlar om problem med nerskräpning och skadegörelse, berusade eller narkotikapåverkade personer, missbruksproblem, ordningsstörningar, utsatthet för brott, men också oro att utsättas för brott och polisens agerande.

Samtliga områden ges betyg på skalan 1 till 5 där det lägre betyget innebär en mindre störning. I tabellen

markeras de högsta siffrorna med varningsfärgen rött, här finns ett rejält problem att ge sig i kast med, medan medelbetyget tre anges i gult. De lägre betygen markeras med godkänt grönt.

I år har Trelleborg bara fått en enda rödmarkering, det gäller bilar som kör för fort. Samma problem har uppmärksammats också under tidigare år, då har även buskörning med mc och moped angetts som störande.

Det totala betyget från trelleborgarna blir vid årets mätning 1,61. Det är den lägsta och därmed bästa siffran under alla åren som undersökningen gjorts.

Trelleborg ligger också relativt lågt i statistiken över antalet brott per 100 000 invånare under januari till juni i år. I statistiken ligger Trelleborg runt 5 000 brott, ungefär i samma nivå som Ystad. Malmö toppar listan med närmare 11 000 brott per 100 000 invånare, men också mindre kommuner som Sjöbo, Tomelilla, Kävlinge och Staffanstorps ligger högre. Perstorp ligger en bit över 8 000 brott per 100 000 invånare, liksom Åstorp. Det är bara Vellinge, Svedala,

Skurup och Lomma i sydvästra Skåne som har färre brott än Trelleborg.

Nerskräpning utomhus renderar en tvåa i undersökningen, medan skadegörelse inte är något stort problem för de tillfrågade. Det är inte heller utemiljön, där vare sig berusade eller narkotikapåverkade anses som ett bekymmer. Ungdomsgång som bråkar och stör ordningen har fått betyget två, medan trafiken är det som ställer till mest irritation. Trafikregler respekteras inte, och det förekommer buskörning såväl med bilar som med tvåhjulinga fordon.

Utsattheten för brott är låg, lägre än oron för att utsättas för inbrott i bostaden, källare, vind eller förråd. Fler känner sig trygga utomhus en sen kväll i år än vid motsvarande undersökning förra året. Det är inte heller många i undersökningen som avstått från aktiviteter på grund av rädsla. Här är delbetyget 1,43, det lägsta i alla undersökningar som gjorts sedan 2003.

Också inställningen till polisen har förändrats. Under de första sex undersökningarna fick polisen dåligt

betyg, de svarande tyckte inte att polisen brydde sig om de lokala problemen. I år har betyget gått till 2,33 från 3,00 förra året.

- Det är vi förstås väldigt glada över, säger Sven-Inge Nilsson. Vi har fått en ökad bemanning i Trelleborg och också haft en grupp polisaspiranter under utbildning i staden. Det har gjort att fler poliser har syntts ute, och det påverkar säkerligen betyget.

Jämför man betyget konkret otrygghet mellan de olika polisområdena i Skåne så landar Trelleborg på 1,29, där siffran 1 står för "Inte alls påtagligt problem" och 2 för "Inte särskilt påtagligt problem". Samma värde får närpolisområde Österlen, medan området Hässleholm och Lund får 1,14. I Landskrona, Malmö Öster och City är siffran 3, "ganska påtagligt problem".

Undersökningen analyseras noga såväl av polisen som av kommunen som arbetar nära tillsammans, bland annat i Trygghetsrådet.

Ingrid Wall

Jobb och utbildning får egen mäs

Den 16 mars är det dags för en ny jobb och utbildningsmäs i Trelleborg. Trelleborgs kommun tillsammans med Arbetsförmedlingen ordnar en dag med fokus på arbetsmarknad och utbildning. Arbetsgivare med rekryteringsbehov, bemanningsföretag, utbildnings-samordnare, skolor, CSN, Öresund direkt med flera är inbjudna att delta i mässan som äger rum i Parken i Trelleborg. Programmet vänder sig till alla från 16 år och uppåt.

I våras arrangerades en liknande mäs i Trelleborg som blev mycket välbesökt. - Vi hoppas på samma uppslutning i mars, säger Cecilia Lejon, verksamhetschef på Arbete och Försörjning.

Skåre värt en egen bok

Nu har fiskeläget Skåres historia kommit på pränt. En grupp Skårebor med stort intresse för sin by, dess historia och inbyggare, har gjort en gedigen genomgång av stort och smått. Det har hänt mycket på Skåre sedan fiskeläget grundades i slutet av 1600-talet. Redan några decennier senare landsteg Karl XII vid byns brygga.

Skåre Byalags historiegupp har under flera år forskat, intervjuat och grävt i historien. Ofta har det handlat om fiske, det var ju ur havet som de flesta Skårebor fick sin utkomst. Idag finns bara några få yrkesfiskare kvar.

Agneta Renström, Hans Janstad, Nils Eric Larsson, Bengt Brynell, Birgitta Lindh-Olsson, Ulla I Nilsson, Mats Moritz, Irene Canerholm, Bengt Werner och Sven-Åke Hansson har sammanställt en bok med ett 25-tal kapitel som berättar om Skåre Missionsförsamling, om kvinnorna, gårdarna kring byn, kändisar, hantverkare och mycket mer. Boken är rikt illustrerad med många gamla fotografier från förr.

Mer information finns på www.skaarebyalag.se.

Så får du en tryggare jul

Levande ljus hör julen till, men det gör tyvärr också bostadsbränder, orsakade av ljusen... Varje år får Räddningstjänsten rycka ut för att rädda liv och egendom, och december är generellt den månad där bostadsbränderna är flest till antalet.

- Ta för vana att kontrollera brandvarnaren, manar räddningsschefen Kent Naterman. Och gå aldrig från levande ljus, vi vet alltför väl vad sådana kan ställa till med.

Sedan början av 2000-talet satsar räddningstjänsterna i landet i samarbete med Brandskyddsföreningen på att göra första advent till brandvarnarnas batteribytardag. Personal från Räddningstjänsten i Trelleborg kommer att finnas på julslytningen för att påminna trelleborgarna den skillnad

mellan liv och död som brandvarnaren utgör.

Kent Naterman och hans medarbetare vill gärna dela med sig av några tips om brandvarnaren:

- Rengör från utsidan med dammsugare en gång om året.
- Byt batteri en gång om året (på 1:a advent).
- Kontrollera att den fungerar minst en gång i kvartalet och när du varit hemifrån en längre tid.
- Byt ut brandvarnaren efter 8-10 år. De har begränsad livslängd.
- Testa brandvarnaren genom att trycka in testknappen eller hålla ett nysläckt stearinljus under brandvarnaren.

- Vi vill slippa åka ut till bränder orsakade av levande

ljus, säger Kent Naterman, och ger följande god råd för ett säkrare julfirande:

- Testa att brandvarnaren fungerar.
- Tänd bara ljus i obrännbara ljusstakar.
- Ta bort mossor och andra brandfarliga dekorationer.
- Lämna aldrig tända ljus obevakade.
- Ha inte levande ljus i granen.
- Julgransbelysningen och andra elapparater ska stängas av med strömbrytare eller genom att dra stickkontakten ur vägguttaget.

Borta bra men hemma bäst...

Så skulle man kanske kunna karakterisera statistiken över elevernas ansökningar till gymnasieskolan. Vid första ansökan i mars sökte sig åtskilliga elever till skolor utanför hemkommunen men när skolan väl kom i gång i höstas hade många ändå valt att gå på Söderslätt.

Eleverna i årskurs 9 gör sitt första val till gymnasiet på höstterminens betyg. I februari får de preliminärt besked om antagning till gymnasieskolan. I februari fanns 382 förstahandssökande till Söderslättsgymnasiets nationella program. Efter omvalet under våren, i maj månad, hade antalet förstahandssökande ökat till 425.

En månad efter terminsstarten, den 15 september, hade antalet ökat ytterligare – till 450 personer. Antalet intagna elever är dock färre. Vid preliminärintagningen i mars antogs 292 elever till de nationella programmen på Söderslättsgymnasiet. Vid slutintagningen i juli antogs 404 elever. Vid avslutad reservintagning den 15 september hade 421 elever antagits.

Kommunanställda på skolbänken

Fram till den 31 augusti 2011 kommer alla anställda i Trelleborgs kommun att delta i projektet (o)Likabehandling som finansieras av Europiska socialfonden. Syftet är att lyfta fram frågan om likabehandling och få igång en varaktig dialog om likabehandling ute på arbetsplatserna. Projektet inleds med en heldagsutbildning som består av en föreläsning om kulturkompetens på förmiddagen och valbara seminarier på eftermiddagen. Totalt kommer 25 utbildningsdagar att genomföras under hösten och våren. Efter reflektion på den egna arbetsplatsen följs arbetet upp med halvdaysseminarier.

Samhället går samman i kampen mot droger för unga

Nu gör polis, socialtjänst, skola och Ungdomsenheten gemensam sak – alkohol- och droganvändningen bland ungdomarna i Trelleborg ska minska. Vägen dit går bland annat genom föräldrarna...

– Är föräldrarna medvetna om risker och skyddsfaktorer så är vi en bra bit på väg, menar Thomas Djurfeldt som tillsammans med kollegan Johanna Miranda Sköld är samordnare för den drogförebyggande samverkansgruppen USSP. Ett barn som lyckas väl i skolan löper exempelvis mindre risk att hamna i ett drogberoende.

Tidigare i år skrev polisen och Trelleborgs kommun under ett samarbetsavtal som på olika sätt syftar till att gemensamt göra Trelleborg till en tryggare och trevligare kommun att bo i. De har förekommit samarbete också tidigare, men nu är det klart uttalat att inom en rad områden ska de olika organisationerna arbeta tätt tillsammans. Då blir budskapet tydligare och resurserna utnyttjas effektivare. Det är

inte heller samma risk att ett problem hamnar mellan stolarna när ansvaret är gemensamt.

– Vi drog igång på allvar nu efter sommaren, berättar Thomas och Johanna som har det drogförebyggande arbetet som en del i sina tjänster som socialsekreterare. Det närmaste året kommer vi att koncentrera oss på två skolor i kommunen, Liljeborgsskolan i centralorten och Väståkraskolan i Anderslöv.

Dra åt samma håll

Problemen skiljer sig åt en del, liksom åtgärderna, men målet är detsamma – att få ner användningen av alkohol och droger bland ungdomarna, att få föräldrarna mer delaktiga i skolan och få eleverna att trivas.

– All erfarenhet visar att ett bra drogförebyggande arbete är att eleverna gör bra ifrån sig i skolan, säger Magnus Wikström som är rektor på Liljeborgsskolan. Lyckas man bra med skolarbetet så är risken betydligt mindre att man skolkar och därmed riskerar att hamna snett.

För några veckor sedan bjöds föräldrar till eleverna i årskurserna 7 till 9 in till ett informationsmöte i Parken. Inbjudna var också föräldrar till barn som går i årskurs 6 och som kommer att gå på Liljeborg från och med nästa höst. Det var första gången föräldrar till barn i så många årskurser bjöds in samtidigt och temat för aftonen var just hur man ska minska alkohol och droganvändandet bland ungdomar.

På Liljeborgsskolan har föräldrarna hittills inte varit speciellt aktiva i arbetet mot droger, kanske en effekt av att de olika aktörerna på området inte varit tillräckligt synliga. Genom att fokusera på frågorna om droger hoppas arbetsgruppen att kunna öppna kanaler mellan de olika organisationerna för ungdomarnas bästa. Några möten har redan hållits med representanter från kommunens ungdomsenhet, socialförvaltningen, skolan och polisen.

– Vi vill skapa långsiktiga arbetsgrupper som regelbundet utbyter information, säger Thomas Djurfeldt. Vi vill

också att socialtjänst, polis och ungdomsenhet får större delaktighet i skolan och att vi kan skapa en arena för föräldrar med utrymme för samtal och samarbete som uppmuntrar till eget nätverkande.

En annan viktig faktor är att ge personal i de olika verksamheterna en större medvetenhet om de olika risk- och skyddsfaktorerna. Att skolk ofta kan vara en tidig signal är en sådan faktor som kan få varningsklockorna att ringa. Viktigt är också att de olika organisationerna får mer kunskap om varandras arbete och resurser för att på så vis bättre kunna ta tillvara dessa.

Fram till juni nästa år ska de samarbetsprojekten på de båda skolorna pågå. Då ska förhoppningsvis föräldrarna vara mer delaktiga i skolan, eleverna trivas bättre och samarbetet inom USSP, Ungdomsenheten, Skola, Socialtjänst, Polis, vara rejält etablerat.

Ingrid Wall

Föräldrarnas inställning avgör

I våras gjordes en kartläggning av skolelevers drogvanor i Trelleborg. Undersökningen gjordes anonymt bland ungdomar i årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2. Enkäten visar bland annat att föräldrarnas inställning är väldigt viktig. Om man tillåter sitt barn att röka eller dricka är risken betydligt större att så sker. En hård linje från föräldrarnas sida minskar risken att barnet använder droger.

I årskurs 9 har rökningen ökat bland både flickor och pojkar, var tredje flicka och var fjärde pojke röker. 52 procent av pojkarna och 45 procent av flickorna har testat vattenpipa. Snusning är mest utbrett bland grabbarna, nära 20 procent snusar, en ökning sedan förra undersökningen 2007.

Alkoholkonsumtionen har minskat bland niondeklassarna. Att dricka importerad sprit är relativt vanligt,

medan hembränt är mera sällsynt. Möjligheten att prova på narkotika har ökat, var tredje säger sig ha haft tillgång. Men de flesta har aldrig nyttjat narkotika och har också en negativ attityd. 18 procent av killarna och knappt 12 procent av tjejerna har någon gång använt narkotika.

Att föräldrarnas inställning är viktig visar att 70 procent av eleverna i årskurs 9 anger att deras föräldrar förbjuder dem att röka, drygt 40 procent säger nej till alkohol.

– Föräldrars nej till rökning har också stor betydelse. Barn som inte får lov att röka för sina föräldrar väljer bort rökning i högre grad. Vad föräldrar säger spelar stor roll, även om de själva röker, säger kommunens alkohol- och drogförebyggande samordnare Karin Jeppsson.

– Om föräldrarna röker, men förbjuder sina barn att röka, röker 28 procent av barnen. Om föräldrarna rö-

ker och däremot tillåter sina barn att röka, röker 78 procent av barnen.

Bilden bland gymnasieungdomarna följer ungefär samma mönster som för grundskoleeleverna. 38 procent av eleverna i årskurs 2 röker, men andelen har minskat sedan 2007. Ungefär 69 % har provat vattenpipa. Var fjärde kille snusar, medan bara drygt två procent av tjejerna nyttjar snus.

Intensivkonsumtion av alkohol, något som definieras av att man vid samma tillfälle dricker motsvarande en helflaska vin, har minskat både bland killar och bland tjejer. Drygt varannan grabb och var tredje tjej intensivkonsumerar minst en gång i månaden. Närmare 40 % av ungdomarna dricker sprit som köpts utomlands, medan konsumtionen av hem-

bränt är förhållandevis litet. Jämfört med undersökningen för två år sedan är det färre elever, 24 procent, vars föräldrar köpt ut starköl eller starkcider åt dem.

– Möjligheten att prova på narkotika har ökat bland pojkarna, men minskat bland flickorna sedan 2007, säger Karin Jeppsson. 41,5 procent av flickorna och 48,5 procent av pojkarna har haft tillgång till narkotika.

Undersökningen visar dock att de allra flesta eleverna inte använt narkotika, sjutton procent har enligt enkäten provat på. Det är en högre siffra för pojkar än i motsvarande undersökning 2007.

Hatten av för Trelleborgs minsta museum

Foto: Ingrid Wall

Foto: Ingrid Wall

Pigg på en resa bakåt i tiden? Gör då ett besök på Borgquistska! Här bland hattstockar, symaskiner, pälsverk och kepsmönster har tiden stått stilla sedan den sista sömmerskan gick hem för många år sedan. Den gamla fabriken förvandlades för två år sedan till museum och redan första året hittade 2 000 besökare upp för den branta trappan.

Borgquistska är speciellt på många sätt. Det finns bara ytterligare ett hattmuseum i Sverige, beläget i Borlänge. Speciell är också historien om familjen bakom företaget som en gång försåg stora delar av Trelleborg med huvudbonader.

1842 föddes Per Larsson i Trelleborg, son till ett lantbrukarpar som hade sin lilla gård strax norr om Valldammen, ungefär där Humlegränden finns idag. Något agrart intresse visade dock inte Per och sattes därför i skraddarlära hos skraddarmästaren Jönsson på Algatan. Efter några år tog Per anställning hos mösseskraddaren Anders Hansson. När gesällprovet var avlagt och godkänt gav sig Per Larsson iväg från barndomsstaden, ut på den obligatoriska gesällvandringen. Han gjorde också som många andra gesäller, bytte efternamn och tog sig namnet Borqukvist.

1866 var Per "himma" i Trelleborg igen och redo att starta sitt eget företag. Han etablerade sig på Oden 90 som idag är Algatan 35, samma adress som gäller nu 142 år senare.

Hattar och mössor fick snart sällskap av andra huvudbonader. Den unga staden, Trelleborg återfick sina stadsrättigheter 1867, växte och borgare och ämbetsmän klädde sig efter sin nya status som stadsbor. Postare, tullare, järnvägsanställda, polis och brandsoldater skulle alla ha uniformsmössor, olika modeller att bäras sommar och vinter. Detta föranledde Per Borgquist att byta titel från mösseskraddare till buntmakare, en gammal benämning för den som arbetar med päls från vilda djur.

Tre generationer

Pälsarna blev en viktig inkomstkälla för företaget. Såväl herrar som damer behövde varma rockar och pälsbrämde kappor när de vintertid åkte i kalla, hästdragna vagnar. Muffar och päls hattar kom på modet bland Trelleborgs damer.

1901 avled Per Borgquist och sonen Julius tog över rodret. Också han hade lärt sig yrket från grunden och under sin gesällvandring bland annat besökt Berlin för att lära sig det nya seklets tekniker. Mycket förblev dock vid det gamla, på bottenvåningen fanns affären, inåt gården familjens bostad och på andra våningen den lilla fabriken som sysselsatte fyra-fem sömmerskor.

En stor kundkategori var ungdomar som vandrade till Borgquistska för att beställa skolmössa. I realskolan och folkskolans högre klasser var skolmössan obligatorisk och när de första studenterna klev ut på läroverkets trappa

var det med en vit mössa från Borgquist på huvudet.

1925 går nästa generation, syskonen Julia och Malte, in i familjeföretaget. Malte var utbildad körsnär medan Julia skötte affären. De båda kom att bli den sista generationen i P Borgquists Hatt & Mössfabrik. Även om det känns som om tiden stått stilla i fabriken så var det just de nya tiderna som kom att besegla företagets öde. Den 30 december 1978 stängde Julia Borgquist dörren en sista gång. Verksamheten hade konkurrerats ut av ett mode där hatten inte hade någon plats och där varuhuset tagit över försäljningen av mössor och kepsar.

Affären förvandlades till mäklarkontor och i fabriken en trappa upp lade sig dammlagret allt tjockare över mönsterark, trådrullar och paket med icke avhämtade varor. 2004 fick fastighetsmäklaren Bengt Löfberg möjlighet att köpa fastigheten där han så länge hyrt kontor. Snart infann sig frågan, vad göra med den gamla fabriken på andra våningen? Frågan diskuterades och så småningom blev lösningen att Trelleborgs kommun äger samlingen och är huvudman för verksamheten medan driften sköts på ideell basis av kommunens i särklass största förening, Gamla Trelleborg. Efter ett gediget arbete att dokumentera och registrera alla föremål, packades den unika samlingen ner och flyttades till ett tillfälligt lager. Lokalerna renoverades och i september 2007 var det dags för invigning av det nya museet. Då var i princip vart-

enda litet ting tillbaka på sin ursprungliga plats. Känslan av att sömmerskorna bara försvunnit för en kafferast är påtaglig.

– Redan första året hade vi 2 000 besökare, säger Jan Arvid Nilsson, styrelseledamot i Gamla Trelleborg och eldsjäl bakom arbetet med Borgquistska. Vi har öppet sista lördagen i varje månad för allmänheten och minst en gång i veckan för bokade grupper. Hälften av besökarna i grupperna kommer från andra delar av Skåne.

Utrymmet i museet är minst sagt begränsat så de besökande grupperna kan inte vara större än femton-tjugo personer.

– Engagemanget är stort från många besökare, säger Jan Arvid Nilsson. Åtskilliga har egna minnen från Borgquistska och har hjälpt oss med handlingar och saker till museet. Gamla räkningar, löneutbetalningar och annat berättar historia om hur människor levde och verkade förr i Trelleborg.

Verksamheten på Borgquistska sker helt och hållet med ideella krafter. Föreningen Gamla Trelleborg har utbildat en kader av guider som visar runt bland kaffemuggar, mullvadskragar (!) och mönsterböcker från flydda dagar.

Ingrid Wall

Fotnot: Hattmuseet har öppet sista lördagen i varje månad med guidade visningar klockan 11 och 13. Guidade visningar vid andra tillfällen kan bokas på 0410-19746 och övrig info fås på 070-3598891.

Öppet Hus på gymnasiet

Tisdagen den åttonde december är dörarna öppna på Söderslättsgymnasiet. Snart ska kommunens alla niondeklassare välja väg och för många blir gymnasievalet avgörande för hur framtiden gestaltar sig. Genom att besöka de olika programmen och prata med personalen blir valet kanske lite lättare. På plats under det öppna huset finns lärare, specialpedagoger, studievägledare, bibliotekarier och elevvårdsteam.

På Bastionen, Bruksgatan 13, finns Bygg, El, Estet, Fordon, Hotell och restaurang, Naturvetenskap, Teknikcollege och Nationella sarskolans program. I entrén till byggnad X blir besökarna bjudna på glögg och pepparkakor och här finns skolans studie och yrkesvägledare på plats. Skolan har ett väl sorterat mediatek, där studietorgslärare och elever berättar om studietorgen. Guider lotsar besökarna rätt.

På S:t Nicolai Plan finns två vägar in i skolan denna kväll, dels direkt från Övre till K-byggnaden, dels söderifrån vid matsalen. I matsalen i G-byggnaden finns elever och personal från alla program. Här får också besökarna en första vägledning och presentation. På S:t Nicolai plan presenteras Barn och fritid, Fotbolls- och Handbolls-gymnasiet, Handel och administration, Lärlingsutbildningen, Omvårdnads- och Samhällsprogrammet.

Mer information finns på www.soderslatts-gymnasiet.se eller via skolans studie- och yrkesvägledare.

Fri surf på Gymnasiet

Nu är det fritt fram att surfa med egna datorer på Söderslättsgymnasiet. Såväl inom som utomhus kan eleverna nu surfa fritt. Invigningen skedde inte genom att klippa något band, utan genom att via Internet ta fram svaret på frågan "Vilken land är ordförande i EU efter Sverige?" Det tog eleverna mindre än 15 sekunder att göra detta. Att kunna surfa på olika ställen inom skolans område är välkommet, särskilt nu när A-byggnaden ska renoveras och det kan bli trångt vid de stationära datorerna på skolan.

Grävskoporna redo för nya E6:an

Få vägbyggen har diskuterats så mycket som motorvägen mellan Trelleborg och Vellinge. Efter otaliga turer såg det ut som om första spadtaget skulle tas den 30 september, men upphandlingen av entreprenör blev överklagat. Nu har dock såväl länsrätt som kammarrätt sagt sitt och bygget kommer igång inom kort. Första spadtaget är planerat till den 1:a december. Byggtiden är planerad till två år.

Motorvägen blir 9,2 kilometer lång och sträcker sig från Vellinge och söderut. Trafikplatser byggs söder om Vellinge, vid Håslöv och Skegrie. Vägen kommer att bli 21,5 meter bred fram till trafikplatsen vid Skegrie. Härifrån och ner till cirkulationsplatsen vid Maglarp blir vägen något smalare, 18,1 meter bred. Det beror på att Trelleborgs kommun planerar för en ringled runt Trelleborg, som kan komma att ansluta vid Skegrie.

Under byggtiden kommer E6:an att vara smalare än vanligt, men fortfarande ha ett körfält i vardera riktning. Istället för dagens tolv meter kommer vägbanan att vara åtta meter bred. Detta föranleder att hastigheten tidvis kommer att sänkas på vissa sträckor och tidvis ledas om på andra vägar. Detta kommer troligen att leda till köbildning vissa tider på den hårt trafikerade vägen.

Redan i den gällande tidtabellen har Skånetrafiken valt att lägga på en minut, detta för att inte bygga in förseningar. Skånetrafiken och byggarna har fortöpande kontakter för att underlätta för busstrafiken på mesta möjliga sätt. I samband med nya vägen kommer också E6:an att få nya hållplatser, bland annat vid Skegrie.

Information om bygget av E6:an, trafiksvårigheter och omläggning kommer att ges fortlöpande via Trelleborgs kommuns hemsida www.trelleborg.se, via Vägverkets hemsida www.vv.se/e6, via Skånetrafiken och genom lokalpressen. Skånetrafiken kommer att satsa på att utöka sin kapacitet för att få fler att välja bussen istället för att köra själv under byggtiden. Om fler väljer att åka kollektivt så minskar riskerna för trafikstockningar – en buss motsvarar runt 50 bilar...

Nya motorvägen byggs på urgammal transportled

Foto: Ingrid Wall

Den här flintyxan är bara ett av många fynd som gjorts längs det som ska bli motorvägen Trelleborg-Vellinge.

När vi om några år kör på den nya motorvägen mellan Trelleborg och Vellinge så är vi ingalunda först med att färdas den sträckan. Redan för 5 500 år sedan eller mer fanns ett kommunikationsstråk som gick från sydkusten uppemot Malmö. De arkeologiska utgrävningarna längs den planerade motorvägen har gång efter annan bjudit på spännande fynd.

– Vi visste att vi grävde i ett område mycket rikt med fornlämningar, men fynden här tillhör samma tradition som vid Stonehenge i England och i Bretagne i Frankrike, säger Björn Nilsson och Magnus Andersson. Det är något alldeles speciellt. ...

Under två säsonger, 2007 och 2008, har arkeologerna från Riksantikvarieämbetet i Lund grävt vid södra Håslöv och i Skegrie. Vid Håslöv har totalt 33 000 kvm grävts ut i det område som kallas Döserygg.

Gamla kartor gav en vink om vad som kanske kunna finnas i åkerjorden väster om vägen men arkeologernas förväntningar blev mer än infriade när de fann resterna av en stor mängd megalitgravar. Tidigare hade man vetenskap om enstaka dösar och gånggrifter men i området vid södra Håslöv fann man lämningar efter inte

mindre är tjugo dösar.

– Vi har inte hittat några lämningar av människor i gravarna, jorden i området är av en beskaffenhet att ben bryts ner. Men vi har hittat många gravgåvor som keramik, yxor och andra redskap. En del är påverkat av eld. Det verkar som om föremålen slagits sönder eller bränts i samband med gravläggningen, av rituella skäl.

Gravfältet har använts under lång tid, liksom den palissadväg som följer E6:an. Hittills har arkeologerna kunnat följa vägen i 640 meter från norr till söder. Vägen är kantad av tätt ställda trästolpar, flera meter höga och nerstuckna 80 cm i marken. Utanför träpalissaden fanns gravarna på ömse sidor. Minst 300 bautastenar har kantat vägen som haft ett slags mötesplatser med ingångar i palissaden på några ställen. Byggets omfattning talar om för oss att det måste ha varit ett mycket välorganiserat samhälle.

– Det verkar som om området utnyttjats intensivt under en period för att sedan mer eller mindre ha övergetts. Samtidigt tyder mycket på att platsen fortsatt har respekterats långt fram i tiden, säger Björn och Magnus.

Fyndet i Döserygg är unika på många sätt. Det är första gången man finner en

palissadväg av det här slaget i norra Europa. Liknande företeelser finns i Frankrike och på Brittiska öarna, så på något sätt har det funnits förbindelser med Söderslätt och västra Europa. Carnac i Bretagne med sina världsberömda stensättningar har släktskap med Döserygg. Det är ingen slump att fynden görs längs kusterna, det var vattnet som var den tidens viktigaste farleder.

– Det är ingen omöjlighet att vägen sträcker sig hela vägen ner till kusten vid Trelleborg. Ett flertal megalitgravar ligger utmed den sträckningen.

Då passerade den ett starkt maktcentrum på Söderslätt i forna dagar, Skegrie. Den majestätiska dösen, granne med kyrkan, vittnar om den saken och har så gjort i åtskilliga tusen år. Under 2008 undersökte Bengt Söderberg och hans medarbetare området kring dösen.

– Vi använde oss också av metalldetektor, säger Bengt och fann en hel del föremål från järnålder, vikingatid och medeltid, fram till nutid.

Ett arabiskt silvermynt från 800-talet vittnar om kontakter i sydost och flera föremål, bland annat en sporre från 1400-talet, delar av ett vackert betsel från 1100-talet och en fotangel från 1000-talet visar att det funnits beridna krigare på platsen under lång

tid. Många föremål i anslutning till dösen visar att den har stått i centrum för folktron ända fram i 1800-talet. Alldeles i närheten ligger kyrkan, byggd på 1100-talet men troligen fanns här en träkyrka tidigare. Skegrie by tros vara anlagd på 600-700-talet, det vittnar ändelsen – ie i namnet om.

E6:ans förvandling till motorväg har gett många nya och spännande pusselbitar till livet på Söderslätt i forna dagar. Var helst vi rör oss över Slätten ser vi lämningar i form av bronsåldershögar, stendösar och kyrkor. Mycket har förstörts under århundradens lopp i iver att utplåna allt hedniskt eller sonika i jakt på billigt byggnadsmaterial. Men jorden ruvar fortfarande på många hemligheter, en utmaning för dagens och morgondagens arkeologer.

Ingrid Wall

I samband med bygget av E6:an kommer det att arrangeras guidade turer till en del av fyndplatserna, liksom föreläsningar i ämnet. Trelleborgs nya museum kommer att uppmärksamma fynden i sin fornsal. Information om utgrävningarna finns också på <http://www.vv.se/e6>. Här finns bland annat en film om de arkeologiska utgrävningarna vid Döserygg.

Vikingatida hus och gammal grav upptäckta

Att vara arkeolog och stå på en lerig åker en kylig och blåsig vår kan kännas förfärligt eländigt. Men när det oväntat dyker upp människoben under stenarna, när man plötsligt ser ett mönster i virrvarret av mörka

fläckar, eller när man får en halv kam i handen, ja, då glömmes man att himlen är mörk av moln, vinden blåser halv storm och morgontemperaturen kryper under nollan.

Arkeologer från Kulturen i Lund, Malmö museer och Regionmuseet Kristianstad tillbringade fem blåsiga veckor i våras på en lerig åker i Trelleborgs norra utkant. Området kallas Väs-

tervång och på platsen som arkeologerna undersökte har nya hus växt upp, och fler är på gång. Men ni som flyttar in i de nya husen är inga pionjärer – några andra har varit före er!

Botten av graven bestod av ett "golv" av små stenar. Mannen och kvinnan hade placerats på golvet, halvsittande, med fötterna mot varandra.

Det enda som fanns kvar av husen på Västervång var mörka fläckar i marken, spåren efter tak- och väggstolpar. På bilden ses en förtydligad ritning av ett av husen, i fågelperspektiv. Ett nästan likadant hus som detta har grävts ut i Järrestad strax väster om Simrishamn.

Trelleborg år 950 e.Kr

Det är vikingatid. Nere vid stranden är det livlig aktivitet. En handelsbåt söderifrån har lagt till vid bryggan till borgen. En av Västervångs storbönder har kommit för att hälsa de långväga gästerna välkomna. Storbonden från Västervång har lagt ner mycket arbete, och många lod silver, för att rusta borgen och handelsplatsen. Men nu fylls skattkistorna igen. Folk från när och fjärran söker sig hit. Här finns många möjligheter att utöka rikedomar och anseende. Två av bönderna i byn håller nu på att bygga sig nya hus, sådana som stormän och hövdingar har. Den tredje bonden har redan sitt stora hus klart. Det är han som gått männen från söder till mötes idag. Han står nu och talar med en av de främmande handelsmännen. Kanske blir det fest i det nya huset ikväll.

Två storgårdar för mycket!

Under de senaste åren har arkeologer undersökt en vikingatida by på Västervång

med åtminstone sex gårdar. Under 800-talet verkar det ha varit en vanlig skånsk by, men under 900-talet händer något. På tre av gårdarna bygger man mycket stora huvudbyggnader. Tre av gårdarna i byn utvecklas till storgårdar. Vanligtvis fanns det bara en storgård i en by. Tre storgårdar i samma by är alltså två för mycket. Förklaringen kan vara – borgen.

Nyrika bönder

Verksamheten kring borgen, handeln och själva byggandet av borgen, inbringade rikedomar och skapade välstånd bland de bönder i trakten som hade förmåga och förstånd att utnyttja detta. De nyrika bönderna passade på att visa sin rikedom genom att uppföra stora långhus, sådana som hövdingar och stormän hade.

De här 35-50 meter långa husen var byggda med ett stort rum mitt i, en sal där riktigt många människor kunde samlas. På Västervång hittades fyra sådana hus, tillhörande tre gårdar. Två av

husen är nästan exakt likadana, och i stort sett kopior av ett hus i Järrestad. Tre så lika hus på två olika platser – kan det vara en slump? Nej, knappast. Likheten måste förklaras med kringresande hantverkare som specialiserat sig på den här typen av hus. Även under vikingatiden fanns det många som ville vara "inne", ha de rätta prylarna och den allra bästa "arkitekten" till sitt nya skrytbygge.

Byn och borgen

De tre storgårdarna på Västervång överlevde två eller tre generationer storbönder. Den första generationen såg hur borgen och handelsplatsen byggdes upp, och rikedomarna ökade. Deras barnbarn fick istället uppleva hur borgen förlorade i betydelse och byn blev fattigare.

Omkring år 1000 övergavs borgen, och gårdarna på Västervång minskade i storlek, lades ner eller flyttades.

Mitt inne bland de vikingatida gårdarna hittades en 4000 år gammal grav. Graven

i sig var en överraskning, men ännu mer överraskande var sättet de döda hade begravts på. Mannen och kvinnan hade inte lagts ner i graven utan placerats halvsittande mitt emot varandra. Mannen hade fått med sig en dolk av flinta och kvinnan ett par bennålar.

Under slutet av stenåldern var det vanligt att två eller flera personer begravdes i samma grav, men att de placerats så att de kunnat "titta" på varandra är unikt för graven på Västervång.

Ett älskande par? Två svartsjuka makar? Bror och syster? Vilka var de, mannen och kvinnan? Den frågan kommer vi aldrig att få svar på.

**Helén Lilja
Regionmuseet
Kristianstad**

Fotnot: Rapporten om den arkeologiska undersökningen av Västervång finns att hämta som en pdf-fil på: www.regionmuseet.se.

Guldglitter över Galan

Också den tredje upplagan av Trelleborgsgalan blev succé. Festglada människor fyllde Söderslätthallens B-hall för att tillsammans begå galan där årets mest framträdande inom idrott, kultur, miljö och näringsliv prisades.

Förutom underhållning av en del av de nominerade bjöd kvällen på show med Linda Bengtzing och Bra Vibrationer. Prisutdelningarna var indelade i tre pass för att hålla spänningen på en hög nivå hela tiden.

Miljöpriset Tångråkan tilldelades Tullstorpsåns Ekonomiska förening. Övriga nominerade var Öster Järs förskola och textilkonstnär Agneta Bidhult.

Till Årets Företagare utsågs Håkan Wallin, Solgårdens Driverier AB, övriga nominerade var Bengt Nilsson, Alsingevallen AB och Morgan Larsson, Elservice i Trelleborg AB. I kategorin Årets Företag tog Åkeri AB Nils Olof Nilsson (NON) hem priset, övriga nominerade var Trellegräv Aktiebolag och SAWI Byggnads AB. I gruppen Årets Nykomling segrade Kerstin Bjärsjö, Bodarpsgården. I kategorin var också Christina Bergeling, Nyckelpigan och Amal Nouhi, Elkamal AB nominerade.

Till Årets Ledare utsågs Thomas "Ome" Jönsson, BK Starke. Övriga nominerade var Maria Hjern, Ö. Torps GIF Gymnastik och Per-Anders Abrahamsson, TFF.

Till Årets Senior utsågs Rasmus Bengtsson, TFF. Övriga nominerade var Eleonor Lindborg, Trelleborgs Kappsim och Magnus Carlsson, Trelleborgs Bågskytteklubb.

Till Årets Junior utsågs Nathalie Lindborg, övriga nominerade var Daniel Therkildsen, BK Starke och Pingvin U-17. Samtliga dessa priser delades ut av Föreningsrådet i Trelleborg.

Fritidsnämndens pris Årets Komet gick till Victor Norring, TFF, övriga nominerade i kategorin var Stefan Nilsson, Trelleborgs Jaktskytteklubb och Ellen Olsson, TSS.

Trelleborgs kommuns Kulturstipendium tilldelades Johannes Hansson, elbas. My Johansson, sång och Hanna Pettersson, illustration, var nominerade i kategorin.

Trelleborgs Allehandas kulturpris gick till gick till Joachim Bäckström, sång.

Fler nyheter i busstrafiken

Det är inte bara i stadsbusstrafiken det sker förändringar i december. Också linje 165 mellan Trelleborg och Lund kommer att bjuda på en del nyheter. Och trelleborgarna kommer dessutom att få en direktlinje till Malmö Arena och nya stationen i Hyllie nästa år.

– Vi utökar med ytterligare en buss på linje 165 vilket gör att vi kan köra fler avgångar, säger Mats Ohlsson. Och det behövs, allt fler vill åka mellan Lund och Trelleborg. Att enkelt kunna nå Universitetet och sjukhuset med kollektivtrafik är viktigt. Många elever från Svedala går på Kunskapsskolan i Trelleborg och åker med 165:an dagligen.

Måndag till fredag blir det därför tätare avgångar mellan Trelleborg och Lund, och under lördagen blir det natttrafik.

Ombyggnaden av E6:an till motorväg är en utmaning för Skånetrafiken. Att det kommer att bli störningar när den befintliga vägen ska breddas och nya av- och påfarter ska byggas är givet.

Också 146:an, som varje år frekventeras av drygt 1,2 miljoner passagerare, får ny tidtabell. Det innebär ännu fler avgångar på morgonen från såväl Malmö som Trelleborg.

När Citytunneln står klar nästa år kommer Trelleborg att få ytterligare en linje, linje 346. Den kommer att gå direkt från Trelleborg, via Vellinge Ångar till nya stationen i Hyllie, granne med Malmö Arena.

– Den linjen kommer att vända sig både till de som ska besöka arenan och de som ska vidare med tåget till Kastrup och Köpenhamn.

Skegrielinjen, med nummer 181 i tidtabellen, får en ny tur som kommer att gå från Vellinge Ångar 17.34 via Skegrie till Trelleborg.

Linje 144 som trafikerar Trelleborg-Anderslöv får också en utökad tidtabell på lördagar. Linje 184 till Klagstorp får en ny avgång 14.10 från Trelleborg under skoldagar.

– Vi byter också ändhållplats i Klagstorp till skolan.

Trafiken till Ystad, linje 190, får mindre justeringar vad gäller tidtabellen. Några hållplatser längs sträckan dras in, bland annat vid Fryren i Smyge.

Trelleborgare bakom ratten på nya gasdrivna stadsbussar

Här är några av Trelleborgs nya busschaufförer samlade – fr.v. Lubbe Florin, Patricia Nord, enhetschefen Milisav Stankovic, Madeleine Bergquist och Kenneth Larsson.

I januari kommer de nya miljövänliga stadsbussarna att börja trafikera Trelleborgs gator, men redan till Lucia tar ett nytt gäng chaufförer över rattarna. Det är ett dussin tjejer och killar som är ivriga att ta sig an uppgiften.

– De är omsorgsfullt utvalda, försäkrar Milisav Stankovic, enhetschef för regiontrafiken på Veolia. Att de alla har anknytning till Trelleborg är en stor fördel.

Det var Veolia som vann upphandlingen om stadsbusstrafiken i Trelleborg. Den nye entreprenören tar över den 13 december och då kan man säga att cirkeln är sluten. Veolia har sina rötter i Linjebuss som en gång i tiden körde stadsbussarna i Trelleborg. Idag finns Veolia i 68 länder och har 350 000 anställda. Förutom persontransporter sysslar det globala företaget med vattenförsörjning, återvinning och energiförsörjning. I Sverige finns företagen Veolia Transport, Veolia Vatten och Dalkia, det sistnämnda med kontor bland annat i Trelleborg.

I Sverige har Veolia Transport 7 000 anställda varav 400 är placerade i Malmö. Till trafiken i Trelleborg har tolv chaufförer anställts under hösten, bland cirka 150 sökande.

– Vi vann upphandlingen i det som kallas Trelleborgspaketet, säger Milisav Stankovic. Vi har varit väldigt noga när vi valt ut de som ska köra stadsbussarna här. De allra flesta har ingen ti-

digare erfarenhet av att köra buss, det viktigaste för oss var att se vilken inställning de har till jobbet.

Varannan damernas

– Viktigt för oss var också att få en bra mix av kvinnliga och manliga förare, och det har vi lyckats med i Trelleborg. Det är nästan lika många män som kvinnor som kommer att köra här.

I Trelleborgspaketet ingår förutom de tre stadsbuslinjerna också linje 165 som går mellan Trelleborg och Lund, samt 141 och 142 från Malmö till Svedala, Bara och Klågerup.

– Sju bussar kommer att rulla i stadsbusstrafiken i Trelleborg, säger Mats Ohlsson, som är trafikutvecklare på Skånetrafiken med ansvar för Trelleborgsområdet. Dessutom kommer vi att ha en buss i reserv.

Den första december startar de tolv nya chaufförerna sin specifika Trelleborgsutbildning med bland annat kannedom om vilka vägar de olika linjerna har. Tretton dagar senare, på självaste Lucia, tar Veolia formellt över från den tidigare entreprenören Arriva.

– Vi har en speciell depå i Trelleborg, invid gamla bilprovningen på Öster, säger Milisav Stankovic. Där kommer vi att ha service på bussarna och personalutrymmen. En person är anställd som teamledare, speciellt för att ta hand om chaufförerna, bussarna och sköta det dagliga underhållet

Just nu händer det mycket på trafikfronten i Trelleborg.

En ny trafikstrategi har tagits fram som bland annat vill förmå trelleborgarna att ta bussen istället för att köra bil korta sträckor. En utredning presenterades nyligen som också den syftar till att öka resandet med stadsbussarna. Som ett resultat av denna diskuterar de politiska partierna just nu möjligheten att låta olika grupper åka gratis med bussarna. Nya hållplatser finns med i planeringen, bland annat kan Nygatan återigen få busstrafik med hållplats vid Valen.

Oförändrat

– Det närmaste året kommer vi att behålla tidtabellen som den ser ut nu, säger Mats Ohlsson. Vi vill låta den nya entreprenören komma igång på allvar. Vi kommer att ha täta uppföljningar för att se hur trafiken utvecklar sig. Vår ambition är att utöka trafiken om ett år, från tidtabellsskiftet i december 2010. Då kommer vi att överväga att ha tätare turer på vissa linjer.

Under det senaste året har busshållplatserna byggts om i Trelleborg, främst för att leva upp till tillgänglighetskraven. Trelleborg Övre har fått en rejäl ansiktslyftning och nyligen installerades elektroniska skyltar med information i realtid.

– I januari kommer de nya bussarna som drivs av miljövänlig gas, säger Mats Ohlsson. Fram till dess kommer Veolia att köra med vikariebussar.

De nya gröna stadsbussarna är av samma storlek som de gamla, tillverkade av pols-

Mats Ohlsson på Skånetrafiken är glad över att få samarbeta med Veolia och dess enhetschef Milisav Stankovic.

ka företaget Solaris. Solaris har nyligen levererat bussar också till Stockholms lokaltrafik och har egen verkstad i Malmö.

Det nya gänget chaufförer ser fram emot att ta över busstrafiken i Trelleborg. Under hösten har de utbildats för sitt nya yrke, bland annat genom att köra linje 165 till och från Lund. Kenneth Larsson har tidigare jobbat som trädgårdsanläggare, medan Lubbe Florin kört budbil hos Kvists åkeri.

– Min far är också busschaufför så det kändes inte speciellt konstigt att ta steget. Jag ser fram emot att köra buss i Trelleborg, och eftersom jag är trelleborgare och bor mitt i stan så ska det inte bli några problem att hitta i alla fall.

Patricia Nord har tidigare jobbat med återvinning på Sysav i Skurup och är nöjd med att ha bytt karriär radikalt.

– Man lär känna passagerarna när man kör samma tur varje dag, det är samma människor både morgnar och kvällar. Och tänk vilken skillnad det gör när man önskar passagerarna en bra dag, med vänlighet kommer man väldigt långt. Det är inte folk vana vid...

Madeleine Bergquist ser en stor fördel med sitt nya jobb;

– Jag luktar inte sill när jag kommer hem. Jag har jobbat i fiskdisken på ICA Maxi i Västra hamnen och doften har följt med hem till Anderslöv...

Ingrid Wall

Språkskola på Internet ger undervisning dygnet runt

Läraren Catrin Arildsson på Liljebergsskolan har en annorlunda kollega – Internet. Numera spelar datorer och nätet en viktig roll i språkundervisningen på skolan. Den virtuella läraren är outtröttlig, finns tillgänglig dygnet runt och är alltid redo att ge eleven nya kunskaper och utmaningar.

– Vi kombinerar traditionellt lärande med modern teknik, säger Catrin Arildsson, vars metod nu blivit nominerad till Europeisk kvalitetsutmärkelse för språkutbildning.

Catrin Arildsson brinner för språk. Hon talar själv en lång rad europeiska språk och undervisar i tyska, spanska och engelska. Hon har tyska som modersmål och bodde i England innan hon för tre år sedan flyttade till Sverige. Att utveckla språkinläringen och få eleverna att vilja lära sig mer och fler språk driver henne.

Under sommarlovet har Catrin utvecklat det databaserade hjälpmedlet som fått namnet Elingua, för de fyra språk som Liljebergsskolan undervisar i – tyska, engelska, franska och spanska. Databasen är tillgänglig från vilket dator som helst som är uppkopplad mot Internet, och ger eleverna möjlighet att på ett varierat sätt och när som helst träna med texter och grammatik.

– Jag vill att språk ska vara roligt, och vill motivera eleverna att satsa på det. Inte minst grabbarna gillar att arbeta med de bärbara datorerna, säger Catrin Arildsson. Tävlingsmomenten som är inbyggda i mycket av undervisningen gör säkert också sitt till.

Databasen är uppbyggd på ett tilltalande sätt, enkel att navigera och på ungdomarnas villkor. Redan från startsidan berättar elever på skolan varför de valt just det språket. Budskapet kan man också förmedla i form av en rap-text... Eleverna som går i femte klass och ska välja språk får också god hjälp när de ser hur andra valt och hur undervisningen är upplagd.

Catrins system har vuxit fram som ett resultat av hennes många år som språk-

Catrin Arildsson har tagit fram en undervisningsmodell där hon kombinerar traditionellt lärande med Internet.

lärare, år där hon hört alla former av ursäkter som "har glömt böckerna" och "har inte kunnat öva på glosorna". Eftersom i princip alla ungdomar idag har tillgång till datorer, hemma, i skolan och på exempelvis bibliotek så fungerar undervisningen alltid, dygnet runt.

– Det är värdefullt för elever som har varit sjuka eller extra lediga och vill komma ifatt. Det kan vara elever som vill jobba mer för att godkänt eller siktar på de högsta betygen.

– Dataundervisningen hjälper också elever som kommer från andra skolor eller kanske från andra länder och behöver extra stöd och tid. Elever med svårigheter typ dyslexi har också stor hjälp av modellen som anpassas efter intresse och svårighetsgrad. Learning by doing, att lära genom att göra är huvudtesen.

Nu är det inte så att Catrin har ersatt sig själv med datorerna, tvärtom. Hon är i ännu högre grad än tidigare lärare, såväl fysiskt i klassrummet som virtuellt på nätet. Via datorn kan eleven när som helst komma i kontakt med Catrin, skicka frågor och synpunkter och få återkoppling på de arbeten som redovisas över nätet. Här elimineras också risken för bortglömda böcker, prov och redovisningar, allting finns samlad på nätet i ett prydligt arkiv, lätt åtkomligt såväl för elever som för lärare. Alla lektioner finns också samlade på First Class, intranätet som elever och skolpersonal har tillgång till.

En del av Catrins lektioner är i det närmast att betrakta

som av traditionell art, hon undervisar men istället för svarta tavlan så nyttar hon en så kallad smart-board, ett slags elektronisk tavla där allt som skrivs lagras i datorn. Att på det här sättet elektroniskt spara varje lektion är till stor hjälp för elever som inte finns på plats i skolbanken. På samma sätt kan hon använda all information som finns i datorn och på Internet och projicera detta på tavlan där alla kan se.

Elingua är uppbyggt på ett sätt att varje elev kan hitta något som passar just för tillfället, ofta i spel eller tävlingsform. Det kan gälla att para ihop rätt svenska ord med motsvarande på det främmande språket eller få rätt siffror med motsvarande uttryckt i bokstäver. I programmet finns också möjligheter att läsa in dialoger eller berätta om sig själv, gärna till bilder. Till och med glosförehören blir roliga när man har datorn till hjälp. Att tävla mot datorn sporrar.

– Datorn här ökar självförtroendet för många elever. Att läsa upp en text inför hela klassen är något som inte alla känner sig bekväma med. Här skriver man dialogen i datorn och låter en datastyrd röst göra jobbet. Eleverna tycker det är väldigt roligt och sporrar varandra genom att visa vad de åstadkommit. Dom är också väldigt duktiga på att hjälpa varandra med att utnyttja tekniken, testas fram och jobbar ofta två och två.

En del i databasen har fått namnet Glogstar, ett slags blogg där eleverna lägger upp egna bilder och berättar

historier på det främmande språket. Det kan handla om sommarlovet, om fritidsintressen eller musik. Det viktigaste är att våga använda tekniken och språket.

– Här finns något de kan visa upp, inte bara för föräldrarna utan för hela världen, säger Catrin. Sidorna ligger ute på nätet, tillgängliga. På köpet får eleverna utbildning i nätetikett, skulle någon uttrycka sig med dåligt språk dröjer det inte länge för rän kamraterna påpekar det olämpliga.

Catrin och ledningen på Liljebergsskolan ser många fördelar med datorbaserade inläringen. Eftersom det är individuellt kan eleverna utvecklas i sin takt, den som behöver mycket hjälp kan få det och den som är begåvad kan fortsätta uppåt på gymnasienivå. Idag finns 200 elever och tre lärare på Liljebergsskolan som jobbar utifrån den nya modellen, och reaktionerna är enbart positiva.

Liljebergsskolans annorlunda lärande har redan låtit tala om sig. Catrin arbetar också i ett internationell pedagogiskt nätverk. Arbetet har också uppmärksammats och nominerats till finalen i Europeisk kvalitetsutmärkelse. I juryn ingår bl.a. Utbildningsradion.

– Vi har redan vunnit, bara genom att bli nominerade. Det här är framtidens språkundervisning, konstaterar Catrin Arildsson.

Ingrid Wall

Fotnot: Adressen till språkundervisningens hemsida är www.elingua.se

Vill du utbilda dig i föräldraskap?

Sedan flera år erbjuds föräldrar i Trelleborgs kommun utbildning i den svåra rollen att vara mamma och pappa. I internationella utvärderingar har det visat sig att föräldrautbildningar har hjälpt många. Barnens färdigheter ökar och konflikterna blir färre. Under nästa år kommer föräldrar till barn mellan sex och tolv år att erbjudas möjlighet att utbilda sig.

Föräldrautbildningarna ingår i en studie som utvärderas av Lunds Universitet i syfta att undersöka om kurserna minskar föräldrarnas stress och stärker föräldrakompetensen, samt att försöka förstå vilka faktorer som bidrar till framgången. Tidigare undersökningar har visat att föräldrarna ofta är nöjda med utbildningen.

– I Trelleborg koncentrerar vi oss på två föräldrautbildningar i grupp, COPE och Komet samt en individuell föräldrautbildning, säger Kerstin Melia och Anette Strömgren som håller i verksamheten.

– Ett informationsmöte kommer att hållas i slutet av året eller början av nästa år. Än så länge är inte datum och plats bestämt, men här kommer forskningspersonal från Lunds Universitet ge fler detaljer kring de olika föräldrautbildningarna och studiens genomförande. De föräldrar som deltar kommer att få ersättning för detta.

Den som är intresserad att delta i föräldrautbildningen och forskningsstudien kan anmäla sitt intresse redan nu. Gör det till kerstin.melia@trelleborg.se eller ring Anette Strömgren på telefon 0410-73 37 29 som också kan ge ytterligare information om kurserna. Den som är nyfiken på själva forskningen kan gå in på www.oru.se/nationellajamforelsestudien.

Poppe om Poppe

"Nils Poppe, gycklaren och människan" är benämningen på den berättarkväll med sång, musik och bilder som bjuds i Trelleborg den 4 februari. Programmet presenteras av barnen Gunilla och Thomas Poppe. Evenemang- et äger rum i Parken.

Nu kommer julen till Trelleborg

Julskyltning, lyktetändning, lucia, konserter och julmarknader – evenemangen avlöser varandra under veckorna i advent. Också i år blir det juligt på Rådhusorget, från första till andra advent är julbyns bodar öppna och från scenen utlovas såväl skönsång som kloka ord i juletid.

Julskyltningssöndag

Julen gör officiellt sin entré i Trelleborg första advent som traditionellt är julskyltningssöndag. Förväntansfulla barnaögon spanar in tänkbara julklappar i skyltfönstren medan mor och far dricker glögg och provar lyckan på chokladhjul eller i tombolastånd. På Rådhusorget ser Trelleborgs Scoutkår till att rätt julstämning infinner sig med korvgrillning, kanderade äpplen och andra godsaker. Söderslättsgymnasiets Unga företag delar på försäljningsutrymmet med tillresta knallar som saluför julkransar och annat som hör högtiden till.

Lions finns vid Malmroshuset och har helt enligt traditionerna dukat upp chokladhjul, lotteri med vinster i form av ål, lax, skinka och rökt korv, fiskedamm och försäljning av pepparkakor. Också Citysamverkan kommer att på olika sätt sprida julstämning.

Nytt i år är att Lyktetändaren kommer att offentliggöras från scenen på Rådhusorget. Att bli Lyktetändare är den kanske finaste utmärkelse man kan få i Trelleborg, ett bevis på att vederbörande utträttat något som placerat Trelleborg på kartan. Spekulationerna brukar vara många i den månghövadade folkskaran framför scenen. Vem blir det i år? En fotbollsspelare? En företagsledare eller kanske en konstnär? Hemligheten är väl förborgad fram till dess

att kommunfullmäktiges ordförande Inger Hansson tillkännager valet. I år är det 26:te gången som en person eller organisation får äran att tända juleljusen.

Före lyktetändningen kommer Trelleborgs Musikkår att spela på Rådhusorget. Årets luciakandidater presenteras innan det är dags för Lyktetändaren att äntra scenen och med sin magiska lykta tända granen på Rådhusorget. Därefter startar processionen sin väg västerut mot målet Gamla Torg där luciakandidaterna ger ytterligare prov på sin sångförmåga och kyrkoherde Gustaf Centerwall ger goda ord på vägen.

Julveckan

På måndagen fortsätter julveckan, nu i en något annorlunda tappning. Det var förra året som julveckan arrangerades på prov, och erfarenheterna blev så goda att kommunledningen beslutit att fortsätta också i år. Föreningar, skolor, ungdomar och organisationer befolkar bodarna och bjuder på underhållning från scenen. Julbyn är öppen varje vardag mellan klockan 15 och 18, lördagen den 5 december mellan klockan 10 och 14. Varje vardag från klockan 17 blir det körsång eller dans från scenen. På onsdagen kommer luciakandidaterna att framträda.

Klockan 17.17 varje vardag avbryts musiken för en liten stund. Då kommer en person att ge en kort betraktelse kring julen. Tomten kommer också att finnas på plats varje dag för att ta emot barnens önskelistor. Kanske någon önskan rentav blir uppfylld?

På lördagen, dagen innan andra advent, kommer en del av stadens idrottsföreningar att mötas i en för deras del ovanlig gren – körsång... Ifjol tävlade Trelleborgs FF, IFK Trelleborgs handbolls-

herrar, Pingvin rugby club och Träningscentrat. Efter hård kamp vann Träningscentrat. Vem tar hem striden i år? Precis som i fjol blir det ett obligatoriskt sångnummer och ett frivilligt. Förra året blev TFF en publikfavorit med sin version av Rudolf med röda mulen, inte undra på, Rudolf själv fanns ju med i kören...

Ljusfest på Trelleborg

Julveckan avslutas den andra advent med Ljusfest på Trelleborg där marschaller, sprakande eld och ljus i massor lyser upp och skingrar vintermörkret. Både stora och små barn som vill göra sina egen julklappar kan få rulla vaxljus eller kanske besöka smeden och där göra en alldeles egen julklapp. Butiken på borgen är fylld med annorlunda julklappar för den som hellre vill köpa färdigt.

Vikingatiden var en bryningstid mellan tron på Tor, Oden och alla de andra förkristna gudarna och den nye guden Vite Krist. Vem skulle man förlita sig på? Under en övergångsperiod tog man det säkra före det osäkra och riktade sig till båda. Börja eftermiddagen med att följa Goden genom ett hedniskt vikingablot.

I museet kan besökarna följa en unik upptagning av en medeltida mässa inspelad i Endre kyrka på Gotland. Kyrkoherde Gustaf Centerwall visar sin privata samling som består av föremål som är knutna till den medeltida mässan.

Den medeltida gruppen Amici Cantantes förstärker upplevelsen med sånger som sträcker sig från tidig medeltid till renässans. De visar även upp och berättar om sina vackra och tisdriktiga kläder.

Kvällen avslutas med besök av Trelleborgs Lucia.

Program

29.11 Julskyltningssöndagen

Kl 12 Julskyltningen öppnar
Kl 15.00 Trelleborgs Musikkår spelar julmusik på Algatan
Kl 15.30 Kommunfullmäktiges ordförande Inger Hansson presenterar Årets luciakandidater och Årets lykttändare
Kl 15.45 Avmarsch mot Gamla Torg
Kl 16.00 Luciakandidaterna sjunger på Gamla Torg, kort julbetraktelse av kyrkoherde Gustaf Centerwall

30.11

Kl 15-18 Julbordarna öppna
Kl 16-18 Tomten på plats, ge honom din önskelista
Kl 17 Underhållning på scenen
Kl 17.17 I ringen - Ännu ej bestämt

1.12

Kl 15-18 Julbordarna öppna
Kl 16-18 Tomten på plats, ge honom din önskelista
Kl 17 Lasaretskören på scenen
Kl 17.17 I ringen - Ännu ej bestämt
Kl 17.30 S:t Nicolai kyrkokör

2.12

Kl 15-18 Julbordarna öppna
Kl 16-18 Tomten på plats, ge honom din önskelista
Kl 17 Luciakandidaterna på scenen
Kl 17.17 I ringen - Hillevi Jönsson, Immanuelskyrkan
Kl 17.30 Trelleborgs Manskör

3.12

Kl 15-18 Julbordarna öppna
Kl 16-18 Tomten på plats, ge honom din önskelista
Kl 17 Pensionärskören på scenen
Kl 17.17 I ringen - Ännu ej bestämt
Kl 17.30 Trellekören

4.12

Kl 15-18 Julbordarna öppna
Kl 16-18 Tomten på plats, ge honom din önskelista
Kl 17 Skillingtryckarna på scenen
Kl 17.17 I ringen – Joakim Frieman, Elimförsamlingen
Kl 17.30 Dixies Linedance

5.12

Kl 10-14 Bodarna öppna
Kl 11-14 Träffa tomten, lämna din önskelista
Kl 11-12 Cum Pane på scenen
Kl 12 Idrottsföreningar möts i Körkampen
Kl 13.13 Ring in julen, årets lyktetändare talar
Kl 13.20 – 14 Julmusik på scenen

6.12 Ljusfest på Trelleborg

15.00 -19.00
Tenngjutning för barn i smedjan (självkostnadspris)
Rulla vaxljus i vikingamuseet (självkostnadspris)
Medeltida utställning i anknytning till mässan
Butik och Café. Kaffe, glögg och något att äta
15.00 Midvinterblot! - Vikingagården
15.30 Saga runt elden - Långhuset
16.00 Medeltida mässa - Vikingamuseet
16.30 Saga runt elden - Långhuset
17.00 Amici Cantantes - Vikingamuseet
Dräktvisning - Vikingamuseet
Fortsätter den medeltida mässan - Vikingamuseet
17.30 Sagarunt elden - Långhuset
18.45 Trelleborgs Lucia – Vikingamuseet

Med reservation för eventuella ändringar.

Kalendern

I kalendern hittar du ett urval av olika evenemang. Kalendern är inte fullständig och vi reserverar oss för eventuella ändringar.

Fler evenemang och info finns på www.trelleborg.se/evenemang.

Tips om evenemang till: evenemang@trelleborg.se.

Föreläsningar

1.12 Den arkeologiska fabriken – presentation av Uppåkra Arkeologiska Center nu och i framtiden. Trelleborg.

8.12 19 Mäktiga kvinnor i skånska slott. Föredrag av Ragnar Lönnäng. Om kvinnornas villkor på skånska slott och gods. Sedan männen stupat i något av de många krigen under 1600- och 1700-talen övergick ansvaret för ägande och drift ofta till de unga änkorna. Trelleborgs Bibliotek.

Julevenemang

28-29.11 11-16 Julmarknad i Parken. Fri entré. Sagohörna och pysselgrupp för barnen, servering.

29.11 Julskyltning.

30.11-5.12 Jul på Rådhusorget.

30.11-4.12 9.00 och 10.15 Julspelet E.Korres julöverraskning på församlingshemmet. Bokning på pastors-expeditionen.

6.12 15-19 Ljusfest på Trelleborg.

Utställningar

21.11-12.12 Jan-Bertil Nordström visar måleri och glas på Garvaregården.

28.11-20.12 Bente Bjerregaard, målningar, i Parken.

3-17.12 Jul i gramfonens tecken, skivor, fodral, bilder m.m. ur C Håkan Fredrikssons samlingar visas på Molekylen.

9-24.1 Lena Nathorst Westfelt - olja, krita, collage, i Parken.

30.1-14.2 Jenny Gärtner, akvarell, i Parken.

20.2 -28.3 Lotteriutställning, inköpt konst som senare lottas ut till medlemmar i Söderslätts Konstförening, i Parken.

Övrigt

29.11, 6.12 17 Anderslöv barnfilmklubb visar filmer i Västkraskolans aula. 29.11 Lilla Spöket Laban, 6.12 Elias och kungaskeppet.

3.12, 10.12 18.30 Bingo i Parken.

5-6.1, 9-14.2 17 Skämt vad de här! 2010 års nyårsrevy med Trelleborgsrevyn.

21.2 9-13 Fågeltur runt sjöarna på slätten. Tur runt Havgård-, Börninge- och Näsbyholmssjön. I området finns det gott om övervintrande örnar och andra rovfåglar. Samling Söderslättsgymnasiets gård.

Musik

29.11 14.30 Martin Stenmarck på Valen, scenframträdande och skivsignering.

2.12 19 Music Quiz på Tre Lyktor.

4.12 18 Julkonsert med Kulturskolans elever och kröning av Trelleborgs Lucia i S:t Nicolai kyrka.

4-5.12 19 Glenn Wish gästar Parken i Trelleborg. 4.12 julbuffé, show och dans till Jet-Set. 5.12 endast show.

5.12 17 Julkonsert i Bösarps kyrka med Söderslätts Musikkår och Bösarps kyrk kör.

6.12 kl 15 Södra Åby
6.12 kl 18 S:t Nicolai kyrka Symfoniorkestern Trelleborgs gemensamt med körerna CumPane och Belcanto julkonserter.

10.12 19 Minikonsert med elever från Kulturskolan i Axel Ebbes konsthall.

13.12 16, 18 Dubbla Julkonserter med församlingens alla körer i S:t Nicolai kyrka. Fri entré.

14.12 20 Trelleborgs Kammarkörs julkonsert på Axel Ebbes Konsthall.

17.12 15 Musik på Café Vattentornet. Trelleborgs Lucia med traditionella sånger och därefter Mundofolk med julinspirerad musik.

17.12 19 Julkonsert - Trelleborgs Musikkår bjuder på stämmingsfull traditionell julkonserter i Trelleborgs församlingshem.

20.12 kl 18 Konsert inför julen, S:t Nicolai kyrka.

16.2 19 Februarikonserter med Kulturskolans elever i Trelleborgssalen, Parken.

Öppettider

Observera att öppettiderna under jul- och nyårs-helgerna kan avvika. Se www.trelleborg.se.

Anhörigcenter
Västergatan 33
Telefon 0410-73 39 87
Tis-Tor 09.00-12.00

Badhuset

Renovering pågår av Badhuset. Se öppettiderna på www.trelleborg.se/badhus som uppdateras efterhand som renoveringen pågår.

Axel Ebbes Konsthall
Lör-Sön 13-16

Biblioteket

Stortorget
Mån-Tor 10-19, Fre 10-18, Lörd 11-14

Anderslöv
Mån, Tor 10-14, 15-18.30
Tis, Ons 13-17

Gislöv
Mån, Ons 12.30-14
Tis 12.30-19, Tors 12.30-17

Skegrie
Mån 12.30-15
Tis 16-19

Ons, tor 12.30-16.30

Smygehamn
Öppet dagligen
Bemannat Tors 14.30-15.30

Bokbussen
Ring 0410-73 31 80,
0708-817 188

Familjecenter Backafall

Syster Jennys väg 6
Mån-Tor 09.00-15.00
Fre 09.00-14.30

Hattmuseét

Sista lördag/månad kl 10-14

Medborgarkontoren

Sockenvägen 2B:
Mån - Fre 09.30 -13.30

På biblioteket:
Mån - Tor 10-18, Fre 10-16

Sjöfartsmuseét

Lörd 10-14, sönd 13-16

Trelleborg

Mån - tor 11-17

Trelleborgs museum

Trelleborgs museum stängt p.g.a. flytt till Tingshuset.

Ungdomsgårdar

Anderslöv
Mån - Fre 16.00 - 21.45

Backafall
Mån, tis, tor, fre
14.30-17.15, 18-21.45

Lör 14.30-17.15, 18.00-21.45

Ons gruppverksamheter

Filmverksta'n Backafall

Mån, ons 09.30-17.30

Tis, tor 14.00-17.30

Gasverket

Må-Tor 15-22, Fre-Lör 15-23

Tjejloftet

Mån, tis 17.00 - 22.00

Smygehamn

Tis, tor 18.00 - 21.30

Fre 18.00 - 22.00

